

N:o 78.

Af herr **E. L. M. Hedin** i Torp, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om tillägg till 16 § af förordningen angående kyrkoböckers förande den 6 augusti 1894.

I kongl. brevet af den 17 oktober 1778 mom. 7 angående barnamord är stadgadt, att »qvinna, som vill å okänd ort framföda foster, må i sådant uppsåt lemnas ostörd utan någons åtal eller efterfrågan om hennes person eller tillstånd.» Om ock en sådan bestämmelse kunnat anses lämplig för den tid, den tillkom, måste dock ifrågasättas, huruvida densamma tjenligen numera bör bibehållas oförändrad.

Genom sedermera utfärdade förordningar, beträffande såväl mantals-skrifning jemte deraf härflytande förbindelser till mantalspenningar eller personella afgifters utgörande som ock i fråga om inskrifning och redovisning af värnpliktig, hafva sådana förändrade förhållanden inträdt, att samma kongl. bref numera lägger hinder i vägen för fullgörandet af de bestämmelser, som sålunda angifna förordningar innehålla.

Jemlikt omförmälda kongl. bref af år 1778 blifva nemligen i såväl kyrkobok som mantalslängd de barn, som under angifna förhållanden födas, antecknade under rubrik »Barn af okänd moder» utan vidare uppgift i öfrigt än deras dopnamn och födelseår, månad och dag. Detta sätt för modren att dölja ett förhållande och undkomma en skyldighet, som annars torde vara mot lag stridande, förekommer tyvärr ej sällan. I Stockholm döptes och antecknades i okända föräldrars namn icke mindre än 750 barn under år 1894 enligt uppgift efter födelseboks intyg vid Stockholms prestsällskaps sammanträde i april månad 1896.

Enligt gällande förordningar skola mantalspenningar utgöras af hvar och en man eller qvinna, som uppnått 18 års ålder, likasom en hvar manlig person derjemte är skyldig att under det år, under hvilket han fyller 21 år, fullgöra sin värnpligt, hvarom mantalslängden skall lemna erforderliga upplysningar och anteckningar i längden göras.

Om nu på grund af sagda kongl. bref i kyrkobok och mantalslängder är efter år qvarstå sådana anteckningar som t. ex. »Karl Johan född $\frac{5}{3}$ 1884, Per Axel född $\frac{7}{8}$ 1891, allt under stående rubrik »Barn af okänd moder», utan att tillika lemnas uppgift å födelse- och vistelseort samt andra upplysningar, som angifva, hvilken personen är och hvar eller hos hvem han uppföstras, skall sålunda antecknad person nödvändigt undgå alla de förpligtelser, som i afseende på mantalspenningar eller personella afgifternas samt värnpligts utgörande äro en hvar till 18 och 21 år kommen person genom särskilda stadganden ålagda; ty icke kan man väl, då personerna, som händelsen visat sig vara, sjelfva icke anmäla sig för fullgörandet af åliggande förbindelser i angifna hänseende, skäligen fordra, att vederbörande skola vara i stånd anträffa personer, om hvilka hvarken kyrkobok eller mantalslängd hafva annat att förmäla, än att de äro barn af okänd moder, helst pastor eller den, som för kyrkoböckerna, icke är skyldig eller ens kan lemna vidare upplysningar. Men ännu tidigare än vid nu omnämnda ålder inträffa olägenheter genom omförmälda lag, så t. ex. svårigheten, ja, åtminstone någon gång omöjligheten af kontroll, att folkskolestadgans 37 § efterlefves; till och med det mest nitiska skolråd kan här intet uträtta, om fosterföräldrar ej sända dylika barn till skolan. Att de böra finnas till, vet pastor, som har dem antecknade i sin församlingsbok och i matrikeln öfver skolpligtiga barn, men hvar finna dem t. ex. i en större stads församling, då ej ens fosterföräldrarna äro kända? Hafva de flyttat till en annan ort, äfven till en större stad, har skolrådet ej ringaste aning om deras tillvaro, i fall fosterföräldrarna äro likgiltiga i fråga om deras skolgång; kanhända de numera ej få någon ersättning för dem eller att modren kan hafva dött eller saknar tillgång. Vidare kan inträffa svårigheten, för att ej säga omöjligheten, för ett sådant barn att skaffa sig betyg för kyrkliga och medborgerliga rättigheter. Man kan tänka sig fall, att ett sådant barn, snart sagdt årligen, fått ombyta fosterföräldrar, derigenom bott i 7, 8 à 10 olika församlingar, på vidt skilda trakter i Sverige. Hvarken barnet eller dess nuvarande fosterföräldrar veta, hvar det är födt; det är omkring 12, 13 år. Modren har betalt för det ordentligt, men dör; hon har haft plats här och der i Sverige. Hennes anhöriga hafva ej haft reda på att hon haft ett barn. Nu först komma fosterföräldrarna att tänka på, att barnet bör skrivas hos dem; hennes anhöriga kunna ej veta hvar det är födt. Blir det klart, att det är döpt och inskrifvet i okända föräldrars namn, sökes efter det i Kongl. Maj:ts reglemente för barnmorskor den 28 november 1856 omnämnda konvolut med dopattesten,

men detta finnes ej. Detta visar oeffterrättligheten af lagen, sådan den nu är. Enligt lagens ingress afsåg den att förebygga barnamord, kända den i detta fall något gagnat. Men säkert är, att den på ett förfärande sätt kan befordra barnamord, utan att det kan upptäckas, ännu mindre bevisas. En barnaföderska reser till en aflägsen stad eller landsförsamling, ingen känner henne, ingen vet hvarifrån hon är. Hon medtager sitt barn vid afresan, sedan hon genom barnmorskan begärt utflyttningsbetyg för barnet; hon kan döda barnet och bränna betyget. Dessutom, huru många barn får icke fattigvården taga hand om genom denna lag, hvilka orättvisor i arfshänseenden uppstå ej genom densamma?

Då dessa bestämmelser i omförmälda kongl. bref väl måtte anses vara otidsenliga och befrämjande allt annat än sedlighet, så kunde tiden vara inne för dess upphäfvande, men då upphäfvandet af denna lag torde möta svårigheter och de här ofvan påpekade olägenheterna kunna något afhjelpas genom ett tillägg i 16 § kongl. förordningen af den 6 augusti 1894, så får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för ett tillägg i Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 6 augusti 1894 på så sätt, att barnaföderska, som vill vara okänd, åligger, då hon genom barnmorska eller annan person för inskrifning i kyrkobok anmäler af henne framfödt barn, förete vederbörligen styrkt intyg från person, som förbundit sig mottaga detta barn till fostran och, om densamma tillhör annan församling, betyg från vederbörligt pastorsembete om personens lämplighet till ifrågavarande kall; företes icke ett sådant betyg, är barnets moder skyldig gifva sig till känna för pastor i den församling, der barnet blifvit framfödt, till trygghet för barnets ordentliga uppfostran.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 26 januari 1898.

E. L. M. Hedén
från Örebro län.